

SVILNA POT HUIQIN WANG

Slikanice, ki jih povezuje Svilna pot, so predstavljene dvodelno: v prvem delu Huiqin Wang predstavlja temelje, na podlagi katerih se je lotila pisanja in slikanja o treh pomembnih osebah, ki so pletle vezi med Evropo in Kitajsko. V drugem delu so predstavljene avtorske slikanice Huiqin Wang *Ferdinand Avguštin Hallerstein: Slovenec v Prepovedanem mestu* (2014), *Giuseppe Castiglione: Slikar v Prepovedanem mestu* (2015) in *Jaz, Marco Polo* (2018). Ugotovimo lahko, da so vsi trije Evropejci s svojim delovanjem močno zaznamovali kitajsko kulturo, znanost in trgovino. Dvojezične slikanice (kitajščina, slovenščina) izpričujejo pomembne vezi, ki so jih tkali ljudje na obeh koncih Svilne poti.

Picture books relating to the Silk road are conceived as two-part books: in the first part Huiqin Wang presents her motivation for writing about and visually illustrating the lives of three important persons that created ties between Europe and China. The second part brings authorial picture books by Huiqin Wang: *Ferdinand Avguštin Hallerstein: Slovene in the Forbidden City* (2014), *Giuseppe Castiglione: Painter in the Forbidden City* (2015) and *Me, Marco Polo* (2018). We can conclude that all the three Europeans strongly marked Chinese culture, science and commerce. Bilingual picture books (Chinese, Slovene) illustrate the important ties woven by people at both ends of the Silk road.

Huiqin Wang

SVILNA POT: OD MARCA POLA DO HALLERSTEINA

Ob praznovanju 300-letnice rojstva Avgušтина Hallersteina, 27. avgusta 2003 v Mengšu, sem spoznala, da le maloštevilni Slovenci vedo, da je v grobu, ki se nahaja na območju partijske šole v Peking, na enem od nagrobnikov jezuitskega pokopališča, ki nosi napis Liu Songling, pokopan slovenski misijonar in astronom Avguštin Hallerstein. Spoznala sem tudi, da ni niti v Slovenskem narodnem muzeju niti v etnografskem muzeju nobene slike tega pomembnega slovenskega misijonarja. Tudi na Kitajskem, kjer je preživel večino življenja, niti na Dunaju, v Lizboni ali Makau, kjer se je mudil dlje časa, nisem mogla najti nobene njegove slike. Mož, ki ga je zgodovina na Kitajskem in v Evropi za dolgo pozabila, je posvetil svoje življenje misijonarstvu, znanosti in prenašanju evropskih znanj na Kitajsko ter hkra-ti Evropi posredoval znanja o Kitajski in tako pripomogel k boljšemu poznavanju med Evropo in Kitajsko. Njegova zgodba me je tako ganila in navdihnila, da sem se lotila proučevati starodavno Svilno pot.

Svilna pot

Na notranji strani knjige *Jaz, Marko Polo* je z roko narisana zemljevid, kjer se vije kopenska trgovska pot, po kateri je pred dva tisoč leti pričela na Zahod potovati svila in ki s presledki vse do današnjih dni povezuje Evropo in Azijo. Iz stare prestolnice Xi'an na Kitajskem vodi prek puščave Takla Makan, pogorja Pamir in perzijskih gora ter preko srednjeazijskih step vse do Sredozemskega morja in Benetk. Po njej so potovale karavane trgovcev z začimbami, svilo in dragimi kamni, vendar to niso bila le eksotična trgovska potovanja, ampak tudi povezava, po kateri je potekala izmenjava idej, znanj in kulture.

Zakaj sem želela napisati in ilustrirati knjigo *Jaz, Marco Polo*

V Šanghaju sem v mestnem arhivu maja 2008 imela multimedijsko razstavo o Hallersteinu z naslovom *Preko časa in prostora*. Takrat me je novinar televizije vprašal, kdo je Liu Songling in kdo Hallerstein. Odgovorila sem, da je on slovenski Marko Polo. Marko Polo je po vsem svetu znani popotnik in trgovec, ki ga tudi na Kitajskem vsi poznajo in priznavajo. V 13. stoletju je po štiriletnem potovanju prispel na Kitajsko, kjer je živel 17 let. Vse, kar je videl in slišal, je zapisal v svojem potopisu, v katerem na primer opisuje, da je v Pekingu urad za tiskanje denarja, kjer najprej iz murvinih listov izdelajo papir, ki ga nato potiskajo, da nastane papirni denar, ki ni v obtoku le na Kitajskem, temveč ga pogosto uporabljajo tudi za plačevanje v zunanji trgovini. Kot vemo, so tedaj v Evropi uporabljali izključno kovinski denar. Opisuje tudi kamniti most v bližini Pekinga, ki ga krasi več sto kamnitih levov. Dejansko levi na Kitajskem niso živeli in so jih za potrebe cesarskega lova pripeljali po Svilni poti, kot simbol moči pa so jih radi upodabljali kiparji. Marko Polo je bil prvi, ki je opisal kopensko Svilno pot in s svojimi potopisi Evropejce seznanil s Kitajsko ter porušil vse dotedanje predstave o Vzhodu. Potem ko se je vrnil po morski Svilni poti, je z objavo svojih potopisov zbudil zanimanje Evropejcev za potovanja na Vzhod. Tudi Kolumb je s pomočjo njegovih potopisov hotel najti novo pot na Kitajsko in v Indijo in pri tem odkril Novi svet. Marko Polo je bil zelo pomemben za srednjeveške geografe in zgodovinarje, kot je tudi za sodobne proučevalce Azije in njenih povezav z Zahodom, zato je gotovo legendaren in eden najpomembnejših popotnikov vseh časov. Čeprav so njegovo zgodbo že mnogi opisovali, je bil to zame vseeno velik izziv. Uporabila sem dvojno strukturo zgodbe, tako da ena nit pripoveduje njegovo osebno zgodbo, druga pa opisuje Svilno pot. To je razlog, da sem njegovo zgodbo uvrstila v trilogijo o Svilni poti.

Zakaj izdati knjigo Giuseppe Castiglione

Giuseppe Castiglione je bil dvorni slikar treh cesarjev mandžurske dinastije, ki je na Kitajskem preživel več kot pol stoletja, in sicer od 1715 do 1766. Na Kitajsko je prenesel evropsko slikarstvo, oljno slikarstvo, grafiko in princip perspektive. Na Kitajskem se je učil kitajskega slikarstva in ustanovil novo slikarsko šolo, kjer je vzgojil številne umetnike, večje tako kitajskega kot evropskega načina slikanja. Bil je pionir kulturne in umetniške izmenjave med Vzhodom in Zahodom in je postal

pomemben del kitajske in svetovne umetnostne zgodovine. Njegova dela danes hranijo v muzeju cesarske palače v Pekingu in v Taipeiju, v Metropolitanskem muzeju v New Yorku ter v številnih galerijah v Franciji in Italiji. Vredno je poudariti, da sta Castiglione in Hallerstein 30 let skupaj živela v Pekingu, kjer sta imela visok položaj cesarskih uradnikov. Hallerstein ga pogosto omenja v svojih pismih, ko piše, da je bil cesar Qian Long velik ljubitelj umetnosti, ki je skoraj vsak dan obiskoval Castiglionejev studio, saj ga je umetnost bolj zanimala kot znanost. Castiglione, slikar iz Prepovedanega mesta, je zato moja druga knjiga v trilogiji o Svilni poti.

Hallerstein je del globalne dediščine Slovenije

Slovenija je mlada država, katere današnje ozemlje je bilo skozi zgodovino priključeno različnim državam (med drugim Avstro-Ogrski monarhiji in pozneje Jugoslaviji), v teh menjavah oblasti pa so kronisti na Hallersteina enostavno pozabili. Da obudimo spomin, povejmo, da je Hallerstein leta 1738 prispel v Peking in zbudil cesarjevo pozornost, ker je izstopal v znanju matematike in astronomije, zato je dobil visok položaj in pomembno službo na dvoru, kjer je bil 28 let predstojnik urada za astronomijo, za svoje zasluge pa je dobil naziv mandarina tretje stopnje. Dal je velik prispevek k posodabljanju kitajske astronomije, ki ji je posvetil večji del svojega življenja. V Pekingu je zasnoval znameniti astronomski opazovalnik – Obročasto kroglo, ki predstavljala sintezo tedanje evropske znanosti in tradicionalne kitajske astronomije in je zato poseben unikum, ki je še danes ena glavnih znamenitosti na 600 let starem pekinškem observatoriju.

Če se ozrem na izdajanje teh treh knjig, sem se lotila slikanice o Hallersteinu brez kakršnegakoli naročila založbe, povsem na lastno pobudo, iz občudovanja do tega velikega človeka. Od leta 2003, ko sem prvič zvedela zanj, do leta 2014, ko je pri Mladinski knjigi izšla moja prva knjiga: *Hallerstein, Slovenec v Prepovedanem mestu*, me je motivirala predvsem nesebična želja, da bi preko mojih slikanic čim več ljudi spoznalo, kdo je bil Hallerstein, in bi v njegovih dosežkih bralci iskali lasten navdih. Ta moja prva avtorska slikanica je naletela na nepričakovano dober odziv strokovnjakov in bralcev in sem zanj prejela Nagrado Kristine Brenkove za izvirno slovensko slikanico ter knjižnično nagrado zlata hruška, kar me je prepričalo, da trud ni bil zaman.

Srečanje dveh kultur nas vedno lahko notranje obogati in nam razširi obzorja. Svilna pot je bila dve tisočletji ključna povezava med Evropo in Azijo in je nedvomno najzgodnejša oblika globalizacije. Ko srečamo novo kulturo, to ne samo obogati naša znanja, temveč tudi razširi naše obzorje. Če začnemo spoznavati kulturo drugega naroda ter spoštovati različne kulture in narode, lahko zmanjšamo nevarnost sporov in vojn.

Trilogija slikanic predstavlja zgodbe treh zgodnjih popotnikov po Svilni poti, ki imajo nekatere skupne značilnosti. V tujih deželah so bili tujci, migranti, ki so morali premagati dolge razdalje napornih poti ter različnih jezikovnih in kulturnih ovir, a se niso ustrašili nevarnosti in so na tujih ozemljih ustvarili bleščeče dosežke. To vse so pozitivno navdihujoče zgodbe, ki so me ganile. V Sloveniji živim in ustvarjam že 35 let in v tem času sem spoznala evropsko kulturo, se naučila slovenski jezik ter se srečala z različnimi kulturami. Čeprav bom za prebivalce zahodnega sveta vedno vzhodnjakinja s črnimi lasmi in drugačnim tenom kože, sem se vendar z

dolgotrajnim prizadevanjem postopoma vključila v slovensko družbo. Z brskanjem po Hallersteinovi zgodbi sem hkrati iskala tudi lastno identiteto. Tako je moje več kot desetletno proučevanje in iskanje zgodovinskih virov privedlo do izdaje teh treh knjig, zato upam da bodo moje slikanice tudi otrokom vzbudile podobna občutja in jim predočile enako življenjsko izkušnjo.

Dragica Haramija¹

SVILNA POT HUIQIN WANG

Huiqin Wang (1955) je docentka, ki na Filozofski fakulteti in Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani predava kitajsko kaligrafijo. Je uveljavljena kitajsko-slovenska umetnica, ki živi od leta 1983 v Sloveniji. Akademska slikarka, kaligrafka in ilustratorka v svojo umetnost vnaša načela tradicionalnega kitajskega slikarstva in kaligrafije, hkrati pa jo navdušuje evropsko slikarstvo. Predavateljica in umetnica medkulturnost živi, zato ne čudi, da si jo je izbrala za temo trilogije svojih avtorskih slikanic, ki pomenijo most med evropsko in kitajsko kulturo, med preteklim in sodobnim, med znanim in neznanim. Leta 1993 je prejela Levstikovo nagrado za ilustracije v knjigi *Brokatna podoba: pravljice kitajskih manjšin*, leta 2014 je za delo *Ferdinand Avguštin Hallerstein: Slovenec v Prepovedanem mestu* (2014) prejela Nagrado Kristine Brenkove za izvirno slovensko slikanico in leta 2015 priznanje zlata hruška za izvirno slovensko mladinsko poučno knjigo. O ilustracijah v nagrajeni slikanici (velja pa tudi za ostali dve) in o ilustratorki je Judita Krivec Dragan (2014, brez paginacije) zapisala: »Slikovite celostranske podobe, kjer se ne srečujejo samo temeljni principi tradicionalnega kitajskega slikarstva in sodobni pristopi, ki koreninijo tudi v njenem (avtoričinem, o. p.) šolanju v Ljubljani, razkrivajo pravo enciklopedijo nekega prostora in časa [...]«.

Trilogijo *Svilna pot* sestavljajo avtorske slikanice Huiqin Wang, *Ferdinand Avguštin Hallerstein: Slovenec v Prepovedanem mestu* (2014), *Giuseppe Castiglione: Slikar v Prepovedanem mestu* (2015) in *Jaz, Marco Polo* (2018). Če slikanice obravnavamo kot celoto, jih moramo predstavljati v obratnem vrstnem redu, kakor je nakazano že v zgornji avtopoetiki, pri čemer je treba upoštevati prostorjenje in zgodovinski čas resničnih oseb (biografija), ne nazadnje pa tudi obravnavo tujosti in tujstva v času in prostoru. Vse tri avtorske slikanice so izdane v dvojezični varianti, in sicer v slovenščini in kitajščini; slikanica *Jaz, Marco Polo* ima na prvem mestu slovenščino, *Giuseppe Castiglione* ima na prvem mestu kitajščino, *Hallerstein* je izdan tudi v dvojezični varianti angleščine in kitajščine, v sklepnem delu te slikanice pa so tri vrste zapisov, in sicer pismenke, latinični kitajski zapis pinyin in slovenski prevod izrazov, uporabljenih v besedilu. Pri vseh treh slikanicah je jasno razviden preplet dveh kultur z dveh različnih celin. Združevanje oz. subtilni

¹ Prispevek je nastal v okviru Raziskovalnega programa št. P6-0156 (*Slovensko jezikoslovje, književnost in poučevanje slovenščine* – vodja programa prof. dr. Marko Jesenšek), ki ga je sofinancirala Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije iz državnega proračuna.

preplet dveh kultur, evropske in kitajske, je mogoč tudi zaradi avtoričinega uvida v obe kulturi, ki ju živi.

Vladka Tucovič se v poglavju *Prostor, pokrajina, kulturna pokrajina* (2013: 14–19) svoje doktorske disertacije ukvarja z opredelitvami pokrajine, pri čemer upošteva različna teoretična izhodišča.² Za razpravo o obravnavanih slikanicah sta posebej zanimivi dve teoriji povezanosti prostora in časa, Bahtinova³ in Lotmanova,⁴ ki nakazujeta, da v analizi ne moremo upoštevati zgolj prostorjenja⁵ oz. sopostavljanja evropskega in kitajskega prostora, ki ju povezuje Svilna pot, ker slednjo pomembno sooblikuje tudi čas, saj je bila ta aktualna več kot 2000 let. Ob resničnih geografskih podatkih, ki so skozi slikanice nizani že od veznih listov, v vsaki od obravnavanih slikanic je nakazana pot glavnega lika iz Evrope na Kitajsko, je treba upoštevati tudi življenjepisne podatke resničnih oseb, Marca Pola, Giuseppa Castiglioneja in Hallersteina, torej sodijo slikanice v zgodovinsko-biografski žanr. Opozoriti velja na Hladnikovo monografijo *Slovenski zgodovinski roman* (2009), v kateri avtor omenja zmuzljivost razmerja med faktom in fikcijo. Fakti, ki se v obravnavanih slikanicah nanašajo na življenjske postaje treh resničnih oseb, so preverljivi; občutenja glavnih literarnih likov v slikanicah so fikcija.

Ker slikanice ne prenesejo dolgih in natančnih opisov prostora, je ta v besedilu največkrat le poimenovan. Janja Batič pravi (2018: 54): »Prizorišče je običajno podano likovno, nemalokrat lahko zasledimo, da ilustrator ustvari duh nekega kraja oziroma upodobi prepoznavno arhitekturo določenega prostora.« To velja tudi za vse tri slikanice Huiqin Wang, izjemoma je avtorica ob ilustraciji Prepovedanega mesta opisala tudi njegov namen, ne pa samega prostora (Wang 2015: 5): »Prepovedano mesto leži na osrednji osi Pekinga. S sedanjim imenom – Cesarska palača – je eden največjih muzejev na svetu. Toda nekoč je bil navadnim smrtnikom vstop v mesto prepovedan.«

Jaz, Marco Polo (2018) je prvoosebna retrospektivna pripoved naslovnega literarnega lika, ki leta 1298 v zaporu v Genovi pripoveduje o svojem življenju na Vzhodu. Omenjen je tudi Rustichell iz Pise, ki je zapisal pripovedi Potovanja Marca Pola, dodan je tudi stvarni podatek, da obstaja do danes na svetu več kot 150 potopisov o Svilni poti Marca Pola. Wang zaključí (2018: 32): »Prvi sem opisal pot na Vzhod po kopenskem delu svilne poti in vrnitev v Evropo po njenem morskem delu. Moje zgodbe so porušile vse dotedanje predstave o Vzhodu [...]«

² Med drugim navaja avtorica *Geografski terminološki slovar* (FRAN), ki utemeljuje pojem kulturne pokrajine kot pokrajino, v »kateri prevladujejo antropogene pokrajinske prvine nad naravnimi«.

³ Na tem mestu se sklicujemo na Bahtinovo (*Teorija romana*, 1982) teorijo kronotopa, ki govori o enotnosti časa in prostora oz. o medsebojni zvezi prostorskih in časovnih odnosov.

⁴ Lotmanova opredelitev »prostora v konceptu semiotičnega prostora oz. t. i. semiosfere namreč neposredno povezuje prostor in čas (cit. po Tucovič 2013: 11): »Razumsko človeško življenje, tj. življenje kulture, prav tako potrebuje posebno strukturo 'prostora in časa'. Kultura se organizira v obliki določenega 'prostora in časa' in zunaj te organizacije ne more obstajati.«

⁵ Zmago Šmitek (2007: 5) pravi: »Generacije naših prednikov so razumele govorico pokrajine na različne načine. [...] Že na začetku velja opozoriti, da so nam stara ljudska videnja krajev in pokrajin težko razumljiva brez upoštevanja tedanjih načel prostorjenja ali umeščanja v prostor. To pomeni, da sta bila vsak kraj in njegova lega ovrednotena glede na merila zgoraj – spodaj, suho – mokro, blizu – daleč, domače – tuje, vidno – nevidno ..., vse to seveda merjeno s stališča opazovalca.«

Sledi časovno zaporedno nanizan življenjepis Marca Pola: skozi celotno slikanico so podani fakti, npr. rojen v Benetkah, predniki s Korčule, kopenska pot na Vzhod, dogodki na Kitajskem, vrnitev v Benetke po morski Svilni poti, Polovo poveljevanje obrambi Korčule, izguba bitke, zapor. Med stvarne bibliografske podatke je avtorica subtilno vtakala čustva Marca Pola: njegovo hrepenenje po poti in pustolovščinah, občutenja in čudenja nad stvarmi, ki jih je na novo spoznaval (npr. jezik, denar). Ločeno od glavnega besedila, v manjši pisavi, je avtorica navedla zgodovinska in geografska pojasnila, ki podpirajo zgodbo; tako jo (mladi) bralec lažje razume (kaj je Svilna pot, kje je potekala, kdo je bil kan Kublaj ipd.).

Giuseppe Castiglione, Slikar v Prepovedanem mestu (2015) je tretjeosebna pripoved o slikarju, rojenem v Milanu leta 1688 (bil je sodobnik Leonarda da Vincija). Že v Italiji si je pridobil sloves talentiranega slikarja, dobil naročilo za poslikavo fresk v samostanu v Genovi, kjer se je pridružil jezuitom in nato leta 1714 odpotoval proti Kitajski (iz Lizbone v Macao, mimo Rta dobrega upanja, Indije), kamor je prispel po dobrem letu. Nadel si je kitajsko ime Lang Shining, kar pomeni večna spokojnost. Na cesarskem dvoru je služil trem cesarjem dinastije Qing (Kangxi, Yongzheng, Qianlong), tam je živel kar 51 let. Avtorica poudarja (Wang 2015: 16): »Na začetku je imel Castiglione nemalo težav pri razumevanju kitajskega slikarstva. Spoznal je, da med kitajsko in evropsko tradicionalno estetiko obstajajo velike razlike.« Dolga leta je to slikarstvo preučeval, hkrati pa vnašal med svoje učence vedenje o evropskem slikarstvu, predvsem o perspektivi (ki je Kitajci niso upoštevali; tako je Nian Xiyao s pomočjo umetnika objavil prvo kitajsko knjigo iz opisne geometrije), renesansi, različnih tehnikah (npr. bakrorez). Ustvaril je svojstven slog prepleta obeh slikarskih stilov in tako ustvaril neprecenljive umetnine, poskusil pa se je tudi kot arhitekt, naredil je načrt za Zahodno vilo in jo poslikal s freskami, žal je bila leta 1860 vila uničena. V slikanici je tudi omenjeno, da sta se Castiglione in Hallerstein poznala, saj sta istočasno živela na kitajskem dvoru. Slikar je umrl leta 1766, pokopan je bil s posebnimi cesarskimi častmi. Avtorica v zaključku poudarja (Wang 2015: 33): »Zaradi različnih zgodovinskih razlogov je kitajska umetnostna zgodovina Castiglioneja nekoliko spregledala. Ker je večino svojega življenja ustvarjal na Kitajskem, je slabo poznan tudi v evropski umetnosti.«

Ferdinand Avguštin Hallerstein, Slovenec v Prepovedanem mestu (2014) je izšla kot prva od obravnavanih slikanic. Kakor poudarja avtorica, jo je v raziskovanje pritegnilo to, da v Ljubljani rojenega plemiča Hallersteina (1703–1774) skorajda nihče ni poznal. Avtorica izpostavi pomembne postaje Hallersteinovega literariziranega življenjepisa, kjer gre za njegovo odraščanje v Sloveniji, nato so nanizani realni geografski prostori v Evropi, študij v Gradcu in na Dunaju. Hallerstein je doštudiral filozofijo, matematiko, astronomijo in teologijo, potem se je kot misijonar leta 1735 odpravil po morski Svilni poti na Kitajsko (tudi on je potoval skoraj tri leta, njegova pot je prikazana na veznih listih). Najprej je prispel v Macao, nato je živel v Peking; iz spoštovanja do kulture države gostiteljice si je nadel ime Liu Songling: Liu je zelo pogost priimek, Songling pomeni dolgo in častno življenje. V Prepovedanem mestu ga je sprejel cesar Qianlong. Hallerstein oz. Liu Songling se je ukvarjal predvsem z astronomijo, zaradi uspehov na raziskovalnem področju ga je cesar povišal v mandarina, kar je bila posebna čast. Ob položaju Liu Songlinga avtorica predstavlja tudi družbeno razmerja v tedanji Kitajski in njegovo vlogo kot jezikovnega, političnega in družbenega tolmača med Vzhodom in Zahodom. Ni se vrnil v Evropo oz. domov, pokopan je v Prepovedanem mestu.

Besedilo in ilustracije v slikanici se dopolnjujejo, natančnejšo analizo likovnega dela slikanice o Hallersteinu je opravila Janja Batič (2018: 55–56), ki ugotavlja:

Ljubljana je prikazana z manjšo ilustracijo, kjer je upodobljen del Stolnice sv. Nikolaja v Ljubljani na začetnih straneh slikanice in v predzadnji ilustraciji, kjer je upodobljen nočni prizor (zmaj na Zmajskem mostu) in ponovno Stolnica sv. Nikolaja. Kitajska je prikazana z: upodobitvijo vhoda v Prepovedano mesto in notranjost (peta, enajsta in dvanajsta dvostranska ilustracija); upodobljena je opazovalna naprava (ekvatorial armilla) iz pekinškega observatorija (osma dvostranska ilustracija) in se nahaja tudi na naslovnici slikanice; kitajski zid (deveta dvostranska ilustracija); Katedrala brezmadežnega spočetja v Pekingu (deseta dvostranska ilustracija); Hallersteinov grob v Pekingu (štirinajsta dvostranska ilustracija). Ilustratorica je z izbrano tehniko in svojo likovno govorico oblikovno združila dva kraja v oblikovno nerazdružljivo celoto. Težko govorimo o duhu določenega kraja, čeprav gre za verne prikaze arhitekturnega prostora, saj je vsebina slikanice pravzaprav poklon zgodovinski osebnosti Hallersteinu in njegovi življenjski poti zbliževanja dveh različnih svetov.

Huiqin Wang ob koncu slikanice zapiše (2014: 29): »Hallerstein je utrl eno prvih poti med slovensko in kitajsko kulturo. Negujmo to prijateljsko pot [...]«.«

Sklep

Trilogija *Svilna pot* predstavlja tri nadvse različne zgodovinske osebnosti, trgovca Marca Pola, slikarja Giuseppeja Castiglioneja, ki si je nadel kitajsko ime Lang Shining, in znanstvenika Ferdinanda Avgušтина Hallersteina oziroma Liu Songlinga. Le prvi se je vrnil nazaj v domovino, druga dva sta pokopana v Pekingu. Živela sta na cesarskem dvoru, v Prepovedanem mestu, nekaj časa celo hkrati. Pri vseh je poudarjeno učenje jezika in kulture, pri čemer zgodbe nakazujejo različnost dveh celin, torej različnost Zahoda in Vzhoda, očaranost s slednjim. Vse tri slikanice na veznih listih nakazujejo pot književnih oseb po Svilni cesti (kopensko pri Marcu Polu in morsko pri vseh treh). Avtorica je tudi z izbiro slikarskih tehnik prikazala prostore: Ljubljana, Benetke in Milano so naslikani v evropski maniri, dogajanje na Kitajskem upošteva tradicijo Vzhoda.

V slikanici *Giuseppe Castiglione, Slikar v Prepovedanem mestu* Huiqin Wang (2015: 33) zaključí: »Zdaj poznamo zgodbo italijanskega slikarja, ki predstavlja mejnik v zgodovini prepletanja zahodne in kitajske umetnosti. Slikarjevi dosežki bodo sčasoma našli zasluženost mesto v Veliki knjige zgodovine srečevanj kitajske in zahodne umetnosti.« Ni težko preslikati v podobne položaje pozabljenih umetnikov v kateremkoli času človeške zgodovine. Zato so pomembne vezi, pomembno je spoštovanje, pomembno je, kaj je kdo naredil, ne njegova nacionalna ali kakšna druga (označujoča) opredelitev. *Svilna pot* je s trilogijo Huiqin Wang ponovno zaživela, avtorica nam je z Vzhoda prinesla tri navdihujoče zgodbe o pustolovstvu, pogumu, raziskovanju in umetnosti.

Viri

Huiqin WANG, 2014: *Ferdinand Avguštin Hallerstein: Slovenec v Prepovedanem mestu*. Ljubljana: Mladinska knjige (Zbirka Velike slikanice).

—, 2015: *Giuseppe Castiglione: Slikar v Prepovedanem mestu*. Ljubljana: Mladinska knjige (Zbirka Velike slikanice).

—, 2018: *Jaz, Marco Polo*. Ljubljana: Mladinska knjige (Zbirka Velike slikanice).

Literatura

Janja Batič, 2018: Likovna umetnost v slikanicah. *Pedagoška obzorja: časopis za didaktiko in metodiko*, letn. 33, št. 1. 46–58.

Geografski terminološki slovar. Pridobljeno: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce/slovarji/geografski/iskalnik?iztocnica=kulturna%20pokrajina#v>. (Dostop: 5. 10. 2018).

Dragica Haramija, 2014: Zgodovina v zgodbah. *Otrok in knjiga*, letn. 41, št. 90. 5–20.

Miran Hladnik, 2009: *Slovenski zgodovinski roman*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

Judita Krivec Dragan, 2014: Multimedijska razstava *Huiqin Wang*. Slovenski etnografski muzej, 10. april – 4. maj 2014. Pridobljeno: <https://www.etno-muzej.si/sl/razstave/ferdinand-avgustin-hallerstein-slovenec-v-prepovedanem-mestu>. (Dostop: 4. 10. 2018).

Zmago Šmitek, 2007: *Videnja pokrajine: naravni in namišljeni prostori v slovenskem ljudskem izročilu*. Radovljica: Didakta (Zbirka Zakladnica slovenskih pripovedi).

Vladka Tucovič, 2013: *Istra v sodobni slovenski književnosti: doktorska disertacija*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovenistiko.

